

Obsah

Předmluva	/ 13
I. Úvod aneb zpochybnění titulu a zdůvodnění podtitulu	/ 15
Původ názvu 15. Revoluce a její prehistorie 17. Nové lékařství a Schelling 18.	
– Romantika 22	
Román. Středověk. Kant a víra 26. Dvojitý romantismus (Croce). Nadčasovost romantiky 27. Subjektivismus 28.	
– Filosofie přírody 29	
Přírodní vědy a matematika po Newtonovi. Dualita a jednota 30. Organické a neorganické 31. Schellingovy <i>Ideje k filosofii přírody</i> 32.	
– Hudba 33	
Německá hudba. E. T. A. Hoffmann o Beethovenovi. L. Oken o hudbě.	
— Kritika Kritiky 34 – Závěr: vůle k celostnosti 37.	
II. Nová filosofie přírody	/ 39
Görres o Fichtovi a Schellingovi (1803). Jaro toužení a smíření 43.	
– Jednota 44	
Identita 44. Pohyb 45. Nemoc: porucha pohybu (Thiersch) 46. Boj duchovních sil (Schaffroth) 47. Voß: Spinoza! 47 Utopie <i>Ini</i> 48. Spinoza a pantheismus 49. Celostnost 52. Filosofické založení romantické medicíny 52. Dynamický organicismus 53.	
III. Já a (jeho?) nevědomí	/ 55
Historie. <i>Romantika a epos</i> (Gregorovius) 56. Fichte křísitel (Kühne) 59. „Já“: Kotzebue, Kant 60.	
– Weishauptův svět 61	
Poznámka o fragmentu 61. <i>O materialismu a idealismu</i> (1786) 62: Myšlenka Já 62. Fysika a metafysika 63. Poznání je individuální. Vše je pouze pro nás. Svět jako takový je jev 64. Smrt 69. Dvojitá pravda 69. Nemoc 70. Omyl logiky 70.	

– **Jednota a temná polovina 71**

Od „Já jsem“ k „nastávám“. Novalis.

– **Bardili 73**

Předchůdce Fichta, Hegela i Schellinga. *O zákonech asociace idejí* neboli organické souvislosti věcí 74. *Dopisy o původu metafysiky vůbec: logika jako ontologie* 76. Rychlá střída směrů (Spengler) 77.

– **Koeppen 78**

Reinhold. Proti Schellingovi. Jacobiovská víra 80.

– **Od Já k životu 80**

IV. Schellingova „škola“

/ 83

Schelling nepůvodní? Voigt. Fries proti „amfibolii“ filosofie přírody. Schellingova škola? 84. Leupoldt o filosoficky založeném lékařství 85: dějinnost (dynamičnost) proti abstrakci; Paracelsus 86; přírodopisná škola (Schönlein) 87; objektivní idea 87.

V. Kopernikánský obrat v medicíně

/ 89

Stahl

– **Flogiston**. Becher 90.

– **Psychosomatika 90**. Fr. Hoffmann ml. 92

VI. Filosofické založení medicíny

/ 93

Lékařství před romantikou. Systém věd v roce 1800 podle kantiána Erharda 94. Nemoc, sociální jev 94. Organismus (Helffferich) 95. *Přírodní filosofie rané romantiky* (Stein 2004) 96. Baader, Schelling a Mesmer 99. Kriticismus a filosofie přírody 101, *Kritické fragmenty k filosofii přírody* 101. Směry lékařství v době romantiky (Rothschuh 1981) 102. Dualita a jednota (Herder) 104. Buquoy. Krystalizace 104. Formey: *O současném stavu medicíny* (1809) 105. Liebsch: *Něco o vztahu filosofie k fyziologii* (1803) 116. Beckers: *O pravém a trvalém významu Schellingovy filosofie přírody* (1864) 118. Poznámka o Fechnerovi 119.

– **Brownianismus 120**

Brown a stoupenci. Leveling: *První zásady teorie dráždivosti* (1802) 123.

- **Brownismus a schellingianismus 124**

Hecker 1810. Co dosud lékařství jakožto věda získalo svým zpracováním v duchu filosofie přírody? 126

- **Pojem života 130**

— **Goeden 134**

H. A. Goeden. *Úvod do nového systému nauky o léčivech* 1805 135: zdraví a nemoc; působení léčiv 140. *Teorie zánětu* (1811) 147: nemoc jako jednota a idea. *O povaze a léčbě tyfu* (1811) 149: podstata nemoci: rozpor ideje s formou; idea organismu. *O podstatě spály* (1822): nemoc jako tělo 151. Treviranus 152, C. E. Schelling 153, J. J. Wagner 154.

- **Životní síla 154**

Medicus, Rüdiger, Reil a další. Becker: *Nová zkoumání životní síly* (1802, o Schellingově *Duši světa*) 160. Ch. Bernoulli: *Co je život?* 161. J. B. Stoll: *Přírodně-filosofické rozvinutí patologického principu a principu zdraví z pojmu života* (1838) 162: životní síla jako jednota, patologické agens. J. B. Wetter (1839) 164. Organické i anorganické je živé. J. A. Scherer: *Důkaz, že Mayow a Pechlin položili základ novějším teoriím živého organismu* (totiž před Lavoisierem a novou filosofií přírody, 1802) 165.

- **Makrobiotika 168**

Hufeland. *Poznámka o českých překladech lékařských knih* 169.

- **Homeopatie 170**

Od Brownova žáka Cullena k Hahnemannovi: *Esej o novém principu nacházení léčivých sil* (1796). Název homeopatie: 1807 – 172. Virtualismus (Werber) 173. Heinroth: *Anti-Organon* (1825) 174. Grauvogl: *Homeopatický zákon podobnosti* (1861) 174. Bicking: *Filosofie vědomí* (1873) 176, světlo 181, původ zla 181, *Lékařská nauka* (1845) 182, chemičtí lékaři, *Zbloudění medicíny* (1843) 185, *Látka a forma, Gymnastika dýchání*.

VII. Elektřina a magnetismus

/ 187

Elektřina v 18. století. Gilbert: *duše Země* 189. Elektroléčba: Krüger, Bohadsch 190. Mesmer 191, Wolfahrt: *Mesmerismus* (1814) 192. Časopisy a knihy o živočišném magnetismu 193. Bährens 194. Hermetická společnost; *O horečkách a kyselině solné, Náčrt*

přírodně-filosofického úvodu do lékařství 195: konstrukce života 197, éter 198, léčivá příroda 199. Chemici o proměně kovů 199. Gaßner, Mesmer a Lavater 202.

- Fysiognomika 203

Lavater. Kraniologie: Gall. Zrod obojího: Jan z Hlohova (1501) 205.
Kraniologická literatura 207.

VIII. Reichenbach

/ 209

„Ód“ 210, vertikální růst rostlin 210, Fyzikálně-fysiologické výzkumy dynamid (1850) 214, světlo nad hroby 217, jedna síla 221.

IX. Duše světa

/ 223

Timaios. Baader, Böhme 225. Mikrokosmos-makrokosmos.
Panharmonická bytost (Krause) 226 Nový systém světa (1804) 228.
Lidé jsou myšlenky Země: Sedm dopisů mně od muže v Měsíci (1808) 230,
Ernst (1847, 1850) 230: na počátku byl duch 231, původ zla 233;
Pfautz: Nové evangelium živé, sebevědomé Země (1848) 233;
makrokosmos 235, makro-mikrokosmos 236, medicína 237, srdce
a mozek planety 239. Karl Schmidt: Harmonie světů 245; prabuňka,
prostor a čas. Scheitlin: psyché Země 246, duše zvířat 248.

X. Schelling

/ 251

Hindenburg. Schubert. Steffens. Schelling stručně 253.
Spisy k filosofii přírody 253. Věky světa (1811) 255, Přednášky o metodě
(1802) 257. Steffens: Schellingova filosofie přírody (1805) 260.

XI. Oken

/ 265

Příspěvky k srovnávací zoologii, anatomii a fyziologii (1805) 267,
O světle a teple (1808) 272: Newtonova hypotéza 273, její vyvrácení 275,
vlastní teorie 280, barvy 288.

XII. Steffens

/ 295

Základní nástin filosofické přírodovědy (1806) 296: organizace,
Slunce 299; O významu barev v přírodě (1810) 300.

XIII. Nauka o barvách / 305

Goethe a Schelling o světle a barvách. J. Weber: *O ohni* (1788) 306, *Dynamická teorie světla, barev a tepla* (1818) 308: světlo protikladem matérie 309. Další autoři o světle a Newtonových omylech 311.

XIV. Kapitola víceméně anti-newtonovská

/ 315

Kosmogonicko-psychologické these (1828) – prvotnost člověka.

Anonym, aneb Anti-Newton: porovnání se Schellingem 318.

Kutorga: *Pár slov proti teorii stupňovitého vznikání organických bytostí* (1839) 321. Darwinismus 323.

– Joseph von Ranson 324

Založil Newton filosofii přírody? (1826): éter a organické přírodní zákony 333, světlo 336, proti Archimédovi 338. O Ransonovi 339. *Pojednání o původu zla* 340: kritika *Úvodu k Idejím k filosofii přírody* 340, *Pád a Stvoření* 344, *vzestup* 344, *probouzení vyššího smyslu* 346, *účel lidstva* 347. Další spisy 348.

– Newton a druzí 352

Drieberg: *Důkaz toho, že nauka novějších fysiků o tlaku vody a vzduchu je falešná* (1841) 352. Michelet 353. Newton symbolickým počátkem 355.

– K prostoru a času 357

Steudel 1871: Schopenhauer, J. H. Fichte, Lotze, Saling; *prostor a čas, formy nicoty* 359. Montgomery 1871 o *lživědě* 359. Drossbach: *Individuální nesmrtelnost* (1853) 360.

– Svár systémů – nebo pohledů? 361

Ptolemaios, Koperník, Kepler, Tycho, Newton a jejich stoupenci a kritikové.

– A přece stojí! 366

Schöpffer: *Úranos* (1856). *Materialismus a organismus* 367. *Země stojí pevně* (1853) 368. Tycho 369. Tischner: *Stůj, Slunce, nehýbej se* (1881) 371.

– Jsou i jiné možnosti 372

Schubert: *Tuchy o všeobecných dějinách života* (1806) 372. Meiners (?): *O životě Země* (1807) 373. *Tíže podle různých autorů* 375. Euler 376. Mercier: *O nemožnosti astronomického systému Koperníka a Newtona* (1806) 376. Spaun: *Negativní*

veličiny 381, nekonečno 382. *Moje matematická poslední vůle* (1824) 384. Schellingovo náboženství 387. Wilbrand o tíži 388. Tieftrunk: *Vesmír z lidského hlediska* (1821), kontinuum 389. Klöden: *O podobě a pradějinách Země* (1823) 390. Ewerts: *Kosmologické ideje* (1836): rozpínavá síla 391. Milankowitsch: *Organismus vesmíru* (1845) 392. Löwenthal: *Ke kritice dnešní přírodovědy* (1842) 395. C. Frantz: *Základní rysy pravého a skutečného absolutního idealismu* (1843) 396. Menzzer: *Filosofie přírody* (1847) 397, základ nemyšlení 398. Kluk-Kluczycki 400. Richers: *Příroda a duch* (1850) 400. Buchholtz: *Kritika isochronních pohybů* (1847) 401. Ule: *Vesmír* (1850) 402. Nagy 1866 404. Milberg 405. Schechner: *Nezvratný důkaz toho, že Země neobíhá kolem Slunce* (1868) 406. Weis 1871: látka se stala silou 407. Eschenmayer: *Úvahy o fyzické stavbě světa* (1852) 408, centrum přírody 409. Roloff: *Reforma přírodních věd* (1847) 410, vzdušný tlak 411, *Barometr ve vztahu k medicíně* (1847) 412, kosmický organismus 414, životaměr 416. Schmitz: *Vesmír* (1852) 418, prázdný prostor 419, *Náboženství a výzkum přírody* (1853) 420, *Tajemství barev* (1853) 421. Weitling: *Hybná pralátka ve svých kosmo-elektro-magnetických účincích* (1856) 423. Helfferich: *Novější přírodověda* (1857) 424. Lutterbeck: *Baaderovo učení* (1866) 425. Hegelián Véra 427. Dittmann: *Země, nebeské těleso* (1856) 429, Newton filosof 430. Pohl: *Elektromagnetismus* (1846) 438. A. Frantz: *Nápovědi o lživěnosti přírodovědy* (1867), triky mechanistů 441. Brentano 444. Beckers: *Hlavní momenty dějin psychologie* (1839) 445. Anderssohn: *Mechanika gravitace vysvětlená učením o mechanice tepla* (1874) 447. Laas: *Kantovy analogie zkušenosti* (1876) 449. Isenkrahe: *Isaac Newton a odpůrci jeho teorie gravitace* (1878) 450, *Záhada tíže* (1879) 451, kinetická teorie plynu 453. Gruithuisen 453. Spiller: *Prasíla vesmíru, odstředivost* 454, *Bludné cesty filosofie přírody* (1878) 455: k duši světa 459, éterismus 460. Mainländer: smrt Boha 461, vůle k životu 462, prostor 463. Hensel: *O kauzálně-mechanickém vzniku organismů* 464, biogen, prostor (1881) 465. Föhre 465. Rethwisch: *Omyl hypotézy tíže* (1882) 466, *Pohyb v prostoru* (1887) 467. Beglinger:

Zákon světa čili nová teorie všeobecné tíže (1885), tíže a teplo 470.

Čtyřrozměrnost: Zöllner, Wirth. Zezulka 471. Häckel 473.

- Hegel a Schelling o Newtonovi 474

Encyklopedie, kritika kritiky 475, Schelling a princip

relativity 476, logika a filosofie přírody 478.

XV. Schellingovci kolem r. 1800

/ 481

Reubel, Klein 481. Würzburg, Landshut a Bonn 483.

Zčásti nebo zcela přeložené knihy a články

/ 485

Závěrem

/ 491